

Justedalens Kortelige Beskrivelse — Anno 1750.

Av Mathias Fofs.

. . . Veien til denne Dal løber fra Søekanten på Tvende Steder, begge til Lands: den ene fra Lysters Hovedkirke, den anden fra Goupne Unney under Lysters Præstegield, saa at, paa hvilken af disse Kanter man vil, kan man reise til denne Dal, dog maa man først passere Lysters Præstegield een god Miil og tre Fjerdinger igiennem, førende man kommer til dens Grændser, og det saaledes: Fra Lysters Hovedsogn til en Gaard, hedder Rilen, er een Miil ganske slet og jevn Bei, fra Rilen maa man fare over et maadeligt Field, kaldet Stor-hougen, som er tre Fjerdinger langt, hvorovenpaa boe tvende Jordmænd under Lysters Gield beliggende paa tvende separate Gaarder, paa en Distance af $\frac{1}{4}$ Miils Længde imellem hver, hvoraf den første kaldes Øvre-Vigedalen, den anden Nedre-Vigedalen, fra hvilken sidste falder Veien ned ad til Justedalens, og strax, hvor denne sidste Gaard under Lyster slutter med sine Lodter og Lunder (d.e. Skov og Mark), begynder Justedalens Grændser, næmlig ved dette Steds Indvaanere, hvad heller de reise til eller fra Lyster, hvile seg gjerne, før de sætte over dette Field eller naar de kommer derfra, efterfom der er en liden beleilig Plads eller Flek baade for deres Heste at bede og sig selv at recreere, thi har Naturen saaledes dannet det, at der er som en hvælvet Muur under Fieldet paa det Sted med Rindendes Vand, at de baade der kan søge Ly mod Uveir og forfriske sig, som de og gjerne pleie at spise der af den Mad, de på Veien tage med i deres Skræpper, før de reise længere. Og er det venteligt, at dette Sted af den Hvile, Folk tager sig der, haver sit Navn Størkhellen. Men er at mærke, at man ei kan reise denne Bei især med Heste, uden fra imod st. Hansdag til imod Mortensdag, formedelst det haarde Weir, der falder paa dette Field med Sne og Drev i en oveflødig Mængde, dog naar man desformedelst kan komme til at fare den, er den baade den bedste og mageligste Bei til Søen, ligesom man og langt snarere og uden Fare kan reise den fremfor den anden Bei, som løber til Goupnen. Denne anden Bei fares fra Goupne Unney saaledes: Fra Gaarden Rønne, hvortil man lægger i Land, og til gaarden Leiremo er en god og slet Miil. Derfra til Gaarden Allsmo er en halv Miil meget tung, besværlig og farlig over en stor Vlas, hvorhos Justedalens Grænder tage sin Begyndelse, nemlig ved en liden slet Flek kaldet Hellemo—Øjene. Der tage dette Steds Oppsiddere sig ligeledes, som ved Størkhelleren, hvile, før de reise ind i Præstegieldet eller derfra til Søen, efterfom der findes Græsgang baade for deres Heste og Kreaturer, de nedføre til Søen at sælge. Og fares denne Bei jevnlig baade Vinter og Sommer, men er bedst om Vinteren, naar Isene ligge, da man farer Elvene.

. . . Til deres Dagsarbeide, især om Sommeren, at fortsætte, inddele de Dagen i adskillige Tider. Den første Tid, fra Kloffen ongefær 4 om morgenen til Kloffen imod 7, kald de Ottemaal, da de begive sig fra Arbeide til at spise, hvilken Spisetid de kalde Bistebeel. Derefter arbeide de til Kloffen 11, da de spise anden Gang, hvilken Tid kaldes Douremaal. Hvorefter de lægge sig til Hvile til Middagstid, derefter for—søie sig til deres Arbeide til imod Kl. 4 eftermiddag, da de tredie Gang spise, og kaldes den Tid Noensbeel, hvorefter de atter arbeide til silde paa Aftenen, de begive sig fra Arbeide, hvilken Tid de kalde Dvællsbeel.

Mathias Foss var prest i Gostedalen frå 1742 til 1792.